

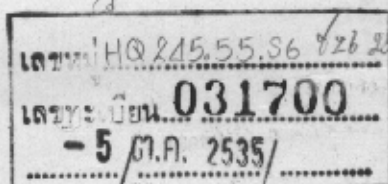

ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมอนามัยของโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์
กรณีศึกษา ที่บ้านด่านนอก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

Health Belief and Health Behavior of Prostitutes in AIDS Preventions:
A Case Study at Ban Dan Nok, Amphoe Sadao, Changwat Songkhla.

ชญาณุศม์ คล่องสิ่งสอน

Chayanoot Klongsungson

วิทยาลัยศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Education Thesis in Community Development Education

Prince of Songkla University

2535

ชื่อวิทยานิพนธ์   ความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมอนามัยของโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์
 การศึกษาที่บ้านด่านนอก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ผู้เขียน   นางสาวชญาณัฐม์ คล่องสิ่งสอน

สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชน

ปีการศึกษา   2534

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ
 แรงจูงใจด้านสุขภาพ ปัจจัยชักนำให้เกิดการปฏิบัติ กับ พฤติกรรมอนามัยของโสเภณีในการป้องกัน
 โรคเอดส์และการสร้างสมการพหุคูณเพื่อทำนายพฤติกรรมอนามัยของโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์
 โดยมี ความเชื่อด้านสุขภาพ แรงจูงใจด้านสุขภาพ ปัจจัยชักนำให้เกิดการปฏิบัติเป็นตัวทำนาย
 ได้กำหนดแนวทางการศึกษาไว้ 2 แนวทางด้วยกัน คือ 1) การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative)
 เป็นแนวทางหลัก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากโสเภณีที่มารับบริการที่คลินิกกามโรคด่านนอก จำนวน
 250 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1
 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของโสเภณี ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพ แรงจูงใจ
 ด้านสุขภาพ ปัจจัยชักนำให้เกิดการปฏิบัติ ตอนที่ 3 เป็นแบบวัดพฤติกรรมอนามัยในการป้องกัน
 โรคเอดส์ของโสเภณี ทั้งตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 (Rating Scale) 5 ระดับ และ 2) การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative) เป็นแนวทาง
 เสริมเพื่อให้ผลการศึกษารอบคลุมถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขที่แท้จริงอย่างละเอียดลึกซึ้ง จึงเก็บ
 ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกอย่างไม่เป็นทางการตามแบบสัมภาษณ์ที่ได้วางแผนคำถามไว้ จำนวน
 5 ท่อ โดยสัมภาษณ์จากโสเภณีที่มารับบริการที่คลินิกกามโรคด่านนอกจำนวน 25 คน และบุคคลอื่น
 ที่เกี่ยวข้องได้แก่ เจ้าของสำนักบริการที่บ้านด่านนอก จำนวน 5 คน คณะกรรมการป้องกันและ
 ควบคุมโรคเอดส์อำเภอสะเดา จำนวน 5 คน รวมทั้งหมด 35 คน นอกจากนี้เพื่อให้ผลงานวิจัย
 ครั้งนี้สมบูรณ์มากที่สุด จึงเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในสำนักบริการ เพื่อศึกษาถึง
 สภาพความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมที่แท้จริง ตลอดจนการดำเนินกิจการค้าประเวณี ร่วมด้วย
 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation
 Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Coefficient of multiple correlation)
 และสร้างสมการพหุคูณเพื่อทำนายพฤติกรรมอนามัยของโสเภณีในการป้องกันโรคเอดส์ ด้วยการ
 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. ความเชื่อด้านสุขภาพ (HB) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ของโสเภณี (HBA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = .4406$)
2. แรงจูงใจด้านสุขภาพ (HM) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ของโสเภณี (HBA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .1688$)
3. ปัจจัยชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (CA) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ของโสเภณี (HBA) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ความเชื่อด้านสุขภาพ (HB) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (HM) ปัจจัยชักนำให้เกิดการปฏิบัติ (CA) สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ (HBA) ได้ร้อยละ 22.48 โดยมี สมการพยากรณ์ ดังนี้

$$HBA = 1.04637 + .67872 (HB) + .12952 (HM) - .21172 (CA).$$

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่า การมีพฤติกรรมอนามัยในการป้องกันโรคเอดส์ของโสเภณีนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจของโสเภณีเพียงผู้เดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับเจ้าของสำนักบริการ ชายที่มารับบริการ และเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่นที่ได้รับผลประโยชน์จากกิจการค้าประเวณี อีกด้วย

Thesis Title : Health Belief and Health Behavior of Prostitutes in AIDS
Preventions : A Case Study at Ban Dan Nok, Amphoe Sadao,
Changwat Songkhla.

Author : Miss Chayanoot Klongsungson

Major Program: Community Development Education

Academic Year: 1991

ABSTRACT

The purposes of this research were twofold: (1) to determine the relationship between health belief, health motivation, and cues to actions and health behavior of prostitutes in AIDS preventions; and (2) to search for an appropriate predicted equation for health behavior of prostitutes in AIDS preventions in terms of health belief (HB), health motivation (HM), and cues to actions (CA) as the predictors of such health behavior. This study entailed two research methods: (i) a quantitative study comprising a questionnaire, constructed by the researcher, in conjunction with a structured interview of 250 prostitutes who came in for V.D. treatment services at the V.D. Clinic in Ban Dan Nok, (ii) a qualitative study comprising unstructured, in-depth interviews of 25 randomly selected prostitutes and other parties involved such as 5 brothel owners, 5 officials in AIDS Prevention and Control Board, totalling 35 peoples. In order to make this study completely and thoroughly covered, a non-participant observation under real situations and business operations in the brothels was also included. In the quantitative data analysis, the data were analyzed for the statistic of percentage, arithmetic mean, standard deviation, Pearson Product-Moment Correlation Coefficient, and coefficient of multiple correlation. Also, a multiple regression analysis was employed for a predicted equation of health behavior in AIDS prevention of prostitutes.

The research findings were as follows:

1. There was a positive relationship between the health belief and health behavior of the prostitutes in AIDS preventions at the .001 level of significance ($r=.4406$).

2. There was a positive relationship between the health motivation and health behavior of the prostitutes in AIDS preventions at the .01 level of significance ($r=.1688$).

3. There was no significant relationship between the cues to actions and health behavior of the prostitutes in AIDS preventions

4. Health belief, health motivation, and cues to actions combined could be 22.48 percent an appropriate indicator in predicting the health behavior of the prostitutes in AIDS preventions. The result of the calculations was thus depicted as a predicted equation below:

$$\text{HBA} = 1.04637 + .6782 (\text{HB}) + .12952 (\text{HM}) - .21172 (\text{CA})$$

Being in line with the result of the qualitative analysis, it was also found that health behavior in AIDS preventions of the prostitutes not only depended on the prostitutes' own decision but also on other factors, such as the brothel owners, brothel clients, and local officials who benefited from the prostitution enterprise.